

Відгук
офіційного опонента, кандидата педагогічних наук
Дементя Максима Олександровича
на дисертацію Міршука Олексія Євгеновича «Професійна підготовка
магістрів військово-соціального управління до педагогічної діяльності»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за
спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Актуальність та соціальна значущість дисертаційного дослідження О. Є. Міршука зумовлена посиленням тенденцій щодо удосконалення вищої військової освіти в Україні, що обумовлено сучасною військово-політичною ситуацією. Це, у свою чергу, підвищило вимоги до випускників магістратури ВВНЗ й позначило потребу в їх спеціальній педагогічній підготовці. Автор слушно зазначає, що педагогічна компетентність є необхідною складовою інтегральної компетентності офіцерів – випускників магістратури ВВНЗ у зв'язку тим, що вони весь час працюють з великими групами військовослужбовців щодо їх навчання у межах бойової та інших видів підготовки, цей процес потребує наукового обґрунтування й розробки відповідних технологій. Отже, погоджуємось з тим, що в контексті сучасного розвитку науки, особливого соціального й педагогічного значення набуває опанування слухачами магістратури ВВНЗ спеціальною педагогічною компетентністю.

Висвітлюючи актуальність обраної теми, дисертант акцентує увагу на низці суперечностей між підвищенням вимог до педагогічної діяльності випускників ВВНЗ у частинах і підрозділах Збройних сил України й інших військових формувань і недостатнім рівнем формування педагогічної компетентності в слухачів під час навчання в магістратурі військово-соціального управління ВВНЗ; потребою в підвищенні якості педагогічної підготовки фахівців військово-соціального управління в умовах магістратури і відсутністю технології професійної підготовки магістрів ВСУ до педагогічної діяльності.

Отже вважаємо, що актуальність рецензованого дисертаційного дослідження належним чином обґрунтована автором і має бути визнана не

вх. № 107-38/49
виз 14.12.2016р.

тільки в межах педагогічної науки, а й у широкому соціальному контексті.

Дисертаційна робота виконана відповідно до тематичного плану наукових досліджень кафедри педагогіки і методики професійного навчання Української інженерно-педагогічної академії «Теоретико-методичні засади застосування інноваційних технологій у професійній підготовці майбутніх педагогічних працівників», який має державний реєстраційний номер, а тема дослідження належним чином затверджена та закоординована.

Дисертант характеризує проблемне поле дослідження, виходячи з реалій розвитку Збройних сил України й інших збройних формувань на сучасному етапі. Багатоаспектність визначеної проблеми віддзеркалюється автором у вступі до дисертації, де висвітлено системність, цілісність, діалектичність авторського бачення сучасних тенденцій професійної підготовки в умовах магістратури ВВНЗ.

Об'єкт, предмет, мета, завдання коректно визначають зміст та послідовність етапів наукового пошуку. Обрані методи створюють передумови для забезпечення всебічності наукового аналізу та об'єктивності результатів і висновків. Чітка структура дисертації послідовно відображає етапи реалізації завдань дослідження.

У рецензованій роботі представлені основні напрями навчальної роботи у частинах і підрозділах Збройних сил України й інших збройних формувань і у ВВНЗ. Таким чином, у дослідженні реалізовано принцип системності наукового пошуку. Дисертант суттєво оновив і доповнив теоретичні уявлення щодо особливостей освітнього процесу в магістратурі ВВНЗ з урахуванням специфіки спеціальності «військово-соціальне управління». Автор ґрунтовно дослідив основні засади компетентнісного підходу та особливості його запровадження у сфері вищої військової освіти.

Автор виявив наукове сумління в теоретичному аналізі понять, які є наскрізними для дослідження, а саме: професійна підготовка, професіоналізм, професійна діяльність, професійна освіта, компетентнісний підхід,

технологічний підхід тощо. Він зіставив сутність цих понять за визначеннями різних наукових шкіл, різних етапів розвитку педагогічної науки.

Такі наукові розвідки стали передумовою вироблення дослідником власного бачення сутності професійної підготовки офіцерів Збройних сил України й інших збройних формувань в умовах магістратури військово-соціального управління, зокрема формування у них спеціальної педагогічної компетентності, що включає в себе сукупність знань, умінь та особистих якостей, які дозволяють ефективно забезпечувати навчальний процес у ВВНЗ та навчальний процес у військових колективах для виконання поставленої бойової задач. Аналізуючи сутність такої позиції, зазначимо її наукову цінність. По-перше, автор демонструє інтегроване, цілісне бачення результату. По-друге, він акцентує увагу на значенні набутої в ході магістерської підготовки спеціальної педагогічної компетентності для роботи з особовим складом частин і підрозділів Збройних сил України й інших збройних формувань, по-третє, підкреслює необхідність державницького бачення професійної підготовки в ВВНЗ.

Можна констатувати, що О. Є. Міршук уперше здійснив теоретичне обґрунтування і розробку технології професійної підготовки магістрів військово-соціального управління до педагогічної діяльності, яку побудовано на основі моделювання їхньої майбутньої професійної діяльності з особовим складом Збройних сил України й інших військових формувань та викладацької діяльності у ВВНЗ, що підвищило якість професійної підготовки цих фахівців. Він визначив аксіологічні імперативи модернізації професійної підготовки офіцерів в умовах магістратури ВВНЗ, охарактеризував шляхи модернізації змісту підготовки, нововведення у процесуально-діяльнісну складову підготовки тощо.

Усі теоретичні положення та висновки є достатньо обґрунтованими й дають підстави для розробки автором власної моделі технології професійної підготовки магістрів військово-соціального управління до педагогічної

діяльності. Цьому етапу дослідження передувало проведення аналізу сучасного стану професійної підготовки магістрів ВСУ і відповідне пілотне опитування. Серед провідних чинників професійної підготовки магістрів ВСУ окремий акцент зроблено на необхідності подальшого запровадження дистанційного навчання, основами якого володіє автор і активно використовує його для удосконалення навчального процесу на робочому місці.

Логічна послідовність простежується в тому, що на основі розроблених теоретичних основ підготовки магістрів військово-соціального управління автор моделює й педагогічну технологію. Представлені такі її компоненти, як підготовчо-діагностичний, мотиваційно-цільовий, когнітивно-орієнтувальний, діяльнісно-операційний, оцінно-корекційний. На нашу думку, виявлене дослідником цілісне та чітке бачення педагогічної технології в цілому та кожного з її компонентів зокрема, є важливою передумовою модернізації магістерської підготовки у ВВНЗ.

Здобутком дисертанта є створення цілісної системи навчально-методичного забезпечення магістерської підготовки керівників, до якої слід віднести розробку комплексу спеціальних дисциплін («Основи педагогіки вищої школи для ВВНЗ», «Методика викладання у ВВНЗ» «Управління якістю освіти в ВВНЗ»), а також окремих модулів («Педагогічні аспекти управління соціальними процесами у військових колективах», «Застосування педагогічних методів для підтримки морального духу військовослужбовців», «Суспільно-педагогічні впливи на військовослужбовців», «Психолого-педагогічна підготовка керівника» тощо). Підкреслимо, що це визначає практичне значення дослідження.

Для оцінювання результатів застосування педагогічної технології дисертантом створено факторно-критеріальну модель для оцінювання рівня сформованості спеціальної педагогічної компетентності в процесі професійної підготовки в умовах магістратури ВСУ на засадах кваліметричного підходу, з

урахуванням вимог Статутів Збройних сил України, яка дозволяє визначити рівень і динаміку формування спеціальної педагогічної компетентності.

Переконливим є той обсяг практичної роботи, який проведено за участю дослідника в вищих військових навчальних закладах. Дисертант доцільно використовує метод експерименту. Вірогідність отриманих результатів підтверджується коректним застосуванням математичних методів, забезпеченою тривалістю спостережень, чітким визначенням критеріїв і показників, а на їх основі – динаміки та кінцевої сформованості спеціальної педагогічної компетентності в магістрантів ВСУ. Результати експерименту достатньо опрацьовані, узагальнені в таблицях і супроводжуються науковими поясненнями та висновками.

У цілому можна констатувати, що обрані методи дійсно доводять обґрунтованість моделі та педагогічної технології професійної підготовки магістрів військово-соціального управління до педагогічної діяльності на засадах кваліметричного підходу, з урахуванням вимог Статутів Збройних сил України.

Висновки, представлені в дисертації, свідчать про цілісність і логічну завершеність дослідження та відповідають поставленим завданням. Одним із важливих висновків дослідження, на нашу думку, є те, що професійна підготовка магістрів ВСУ має відбуватися на засадах системного й компетентнісного підходів, зважаючи на специфіку слухачів магістратури, їхню сформованість як особистостей, що в багатьох випадках зробили військову кар'єру і побудоване представлене наукове дослідження.

Матеріали дисертаційного дослідження О. Є. Міршука можуть використовуватись як командирами військових частин і підрозділів Збройних сил України й інших збройних формувань так і викладачами ВВНЗ. Не викликає сумніву й те, що одержані в процесі дослідження результати сприятимуть подальшому розвитку вищої військової та післядипломної освіти офіцерів.

Опрацьовані, систематизовані та узагальнені результати дослідження

пройшли належну апробацію, суттєво, у цілком достатньому обсязі висвітлені у фахових виданнях. Текст дисертації добре структурований і оформлений. Автореферат відповідає структурі та змісту дисертації.

У ході наукової дискусії варто було б звернути увагу на такі пропозиції і зауваження.

1. На нашу думку, стосовно формування спеціальної педагогічної компетентності у магістрів військово-соціального управління більш доцільним було б представити інтегральну компетентнісну модель випускника магістратури ВСУ і модель формування СПК як її складову частину.

2. Постає питання щодо удосконалення нормативно-правового забезпечення інституційних змін в процесі формування спеціальних компетентностей у магістратурі ВСУ, зокрема педагогічної.

3. Доцільно було б акцентувати увагу на аналогічному світовому досвіді формування спеціальної педагогічної компетентності у зарубіжних ВВНЗ. Це посилює наукову новизну дослідження.

4. Бажано б було уточнити ступінь можливості використовувати результати дисертаційного дослідження в умовах навчального процесу магістратури ВВНЗ за іншими спеціальностями.

Висловлені пропозиції і зауваження не зменшують позитивної оцінки дисертації. Усі представлені автором матеріали, а саме: дисертація, автореферат, публікації відповідають установленим вимогам за змістом, структурою, обсягом. Отже, Міршук Олексій Євгенович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук із спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент,
кандидат педагогічних наук, викладач
кафедри організації та технічного
забезпечення аварійно-рятувальних робіт
Національного університету
цивільного захисту України

